

desenganya pera --- corregir los pares als fills», 1736, CRos, *Adages*, p. 18; el part. en forma llatinitzant: «hagueren ajustat consell general en la cort, e hagueren conclús que morís Jhesu Xrist» [1413, StVicentF, *Quar.*, 218.47]; *conclusió* [S. XIV]; *conclusionnaire*; *conclusionista*; *conclusiu*; *concloent*.

Descloure [*descloure una letra*, 1523], dit sobretot de les cartes: «carta sense cloure --- carta desclosa: epistola soluta; carta closa» (OPou, *ThPu.*, 183, amb detalls sobre maneres de cloure-les); «la letra --- la poden descloure y legir», 1601, *Rúbr.* de Bruniquer I, 117); i així es continua dient en el bon ús i el llenguatge tradicional (així solia escriure-ho PCoromines, en les seves cartes de 1900-10): «un dia ajudant a missa --- una carta va cullir / al descloure de la carta, ell en llença un gran sospir ---», MilàF (*Romllo.*, 328.18), i així ho sento encara en les comarques (Cubells, 1964; però a Bna. va recular molt aquest ús, deplorablement, des de princ. de segle: importa reaccionar contra aqueixa llengua trivialitzada i empobrida); també especialment *descloure els llavis* (exs. de Verdagner i NOLLER, en el *DBal.*); i *descloure's una poncella* [Lab., 1839]; «a la besada de l'oreig desclou ses fulles la sensible passionera», Pons i Mass., *Colla del Ca.* I, p. 10; tr. «és ell qui us ha descloues, com de mon hort poncelles matineres», *Atl.*, 206; *descloua* 'acció de descloure's' [DFa.] única expressió catalana en lloc del lamentable francesisme *eclosió*, que ha fet estralls des de princ. de segle.

Encloure [S. XIII, *Cóstitort.*]; més gent. llavors *enclouir*, Jaume I, Llull i en formes ross. *enclausir* 'recloure' en *VidesR*, gloss., si bé junt amb *enclaus*=*enclòs*]; *enclouiment* (Llull), *encloua*. En forma sàvia *in-cloure* (no encara en Belv., Lab. ni Vogel, que només porten *inclusió*, *inclusivament* o *inclusiu*, -ive); *DOrt.*; *Fabra*, *Gram.*, 1912, encara sense rebutjar *inclouir*; *inclusivament* [S. XIV i 1403]; *inclús* [1518], adverbialment [1887, mall.].

Excloure [*excl.* S. XIII; i des del XV], calcat del ll. *excludere*; *exclusió* [c. 1500], algun cop *exclouiment* [1391]; *exclusiu* [1695, Lacav.; Belv.]; *exclusivament* [1695, Lacav.]; *exclusiva* f. [Lacav.], *exclusivitat*, *exclusivisme*.

Oclusió [1909, Vogel; no Lab. 1839], deriv. del llatí *occludere* 'tancar (amb clau)'; *occlusiu* (DFa.); Ed. Fontseré, c. 1925, reclamava que s'admetés en el *DOrt.* el verb *ocluir*, i definia *ocluït* «tancat (un gas entre els porus d'un sòlid)» (*CiFiNat.*, 124).

Recloure [fi S. XV], en lloc del part. *reclòs*, primer es deia *reclús*, aplicada especialment als ermitans [Llull], de vegades *resclús*: *«vesec un ermità resclús àngels puyans ---»*, *VidesR*, fº 72v2, n. 107 (trad. *quidam reclusus*, 191.16), i també substantivat 'reclusió eremítica': «que-l curés --- el s'atrobà sanat, per què se n'intrà en un *resclús*», id., 175v2, n. 18, en el ms. bàsic P, però B en *+resclusatge* (trad. «recluserium introiuit», 504). També el fem.: «dona, volets fer penitència, e fer-vos-em *resclusa*? --- l'abat li féu fer una cella luny del monestir, e féu-la tancar de totes parts, que no-y romàs sinó una finestra per hon li

pusquesen dar menjar», *Comtessa Fidel* (NCL. XLVIII, 116); *resclusió* [1803, Belv.]; *reclouiment*; *reclusiu*.

Rescloure [S. XV, segons *DAG.*]; *rescloua* 'presa en un corrent' [1031, Ripoll; MzPi., *Orig.*, 104; 1080, doc. citat Miret i S., *El més ant.*, RBiblgCat. IV, 27; avui molt general, particularment en els Pirineus: Campmany, 1958; Bula Terranera, 1960, etc.; S. XVII, MCanyelles, *Manresa*, cit. Careta, *Barbr.*, s. v. *esclusa*]; *Carles Ros* i Sanelo el confonen amb *reclotxa*; *rescloues* 'encarregat d'una rescloua' [1307, *resclausier*, RLR VII, 61]; avui Mas del *Rescloues* a Montesquiu d'Albera i *Rescloua de Palau* veinadet allí prop.

Paral·lelament a l'antic i ross. *cloisir*: *resclouir-se* i *resclouit* 'mancat de ventilació', 'que fa ferum de massa tancat' [1901, Ruyra; ja Lab., Bulb. ni Vogel, tot i que és mot general i ja segurament tradicional en cat. or.]; es mantindria també la variant sense -s (*cloir*) en aquest verb (*resclouit* i fins *ruscluit*, vulgars, *AlcM*), d'on el derivat **resclouim*⁹ > *resclum* 'fortor de resclouit' [fi S. XV, val., *AlcM*]: «no-s resolia ficar / les mans dins dels carcanyols, / que lo nas, no obstant la pols, / algun *resclum* comprenia», a. 1740 [Tagell, *Relació de Climent XII*, v. 1068; «*resclum* o *posat*: situs; *sab a resclum* o *a posat*: sapit, respit situm», *DTO.*, 1640] (no hi ha «canvi de sufix», *AlcM*: la derivació és tan normal com la de *ferum* de *fer* o *greixum* de *greix*); *resclumejar* [1695, Lacav.]; *resclusa* f. [S. XIV].

¹ Kluge, s. v. *klause*; Braune, *Althochd. Gramm.*, p. 31. — ² *AlcM* el dóna com si fos apellatiu, però les dues cites que en porta són del NL; el defineix a priori, amb detall no gaire exacte. D'altra banda esmenar allà *Clua* en *Clusa*, la de St. Romà. —

³ «*Clovisse* sorte de coquillage alimentaire, la *Vénus verruquaire*»; el Supl. de Littré n'addueix una cita litoral de 1873, i el *Questionari* de l'*AtlLiMediterraneo* ha inclòs *clovisse* com igual de *Tapes aureus* i it. *mastietto* n.º 736, remetent a una il·lustració. — ⁴ Es podria conjecturar que el mot a Mallorca tingués arrels, si no pròpiament pre-jaumines, almenys en l'ús dels pagesos mig-morisca dels segles XIII-XIV, que conservarien hàbits de pronúncia aràbitzant; aquests pronunciarien per consegüent *crastra*, en el qual la dissimilació era molt més imperiosa; però havent-ne resultat *crasta* a causa de la coneguda vacil·lació *r/l* de l'hispano-àrab, passa a *clasta*. El nom del santuari de *Crestatx*, prop de Sa Pobla, és certament mossàrab per *Krastāš*, plural, i solament dubto entre identificar-lo amb *CLAUSTRA* o amb *CASTRA* (de tota manera *CRISTA* m'inclino a negar que hi hagi tingut cap intervenció, o, com a molt, per etimologia popular). — ⁵ ¿Arriba, doncs, a designar un cos d'edifici diferent del central de la possessió? Potser perquè *casa* és la del pagès i *clasta* la dels senyors; cf. la cita següent de Penya. — ⁶ En un doc. ross. de 1364 (relatiu a Lleucata), *InvLC*: «lo present --- testament ---, de la primera línia a la darrera *inclusiument*», A. Rey d'Artieda, València 1613 (*BRAE* XX, 675). —

⁷ Aquest, també en Llull: «l'ermità --- anà visitar